

POČELO PREBROJAVANJE STANOVNJIŠTA

ALBANCI S JUGA I BOŠNJACI BOJKOTUJU POPIS

Kako su podaci koji se daju popisivačima tajni, građani ne bi trebalo da se ustručavaju da se nacionalno i verski izraze, tim pre što je tendencija u Evropi da se specifična prava manjinskih nacionalnih zajednica ostvaruju u zavisnosti od njihove brojnosti

Piše: Ljiljana Staletović

Popis stanovništva na teritoriji Srbije koji je počeo u subotu trajeće do 15. oktobra, a prvi preliminarni podaci o broju stanovnika, domaćinstava i stanova biće objavljeni mesec dana kasnije 15. novembra. Međutim, i ovaj popis, kao i prethodna dva održana 1991. i 2002. godine, prate problemi koji mogu da dovedu u pitanje nje-

govu tačnost zbog najavljenog bojkota od strane Albanaca sa juga republike i Bošnjaka.

Istina, politička situacija danas je daleko povoljnija od one iz 1991. godine, pred sam početak rata i raspad SFRJ, kada je došlo i do prekida saradnje republičkih statističkih zavoda u obradi rezultata popisa. Te godine su kosovski i Albanci s juga centralne Srbije bojkotovali popis, pa je za to područje

urađena zvanična procena broja stanovnika.

Cini se da se malo toga promenilo, naročito od situacije koja je vladala 2002. godine i atmosfera koja je pratila popis stanovništva koji je obavljen uz političke tenzije slične današnjim, nesporazume među etničkim zajednicama i bojkot od strane Albanaca s juga Srbije koji će, po svemu sudeći, i ovoga puta izbeći priliku da se nacionalno izjasne.

POLITIČKI MOTIVI

Prvi su bojkot aktuelnog popisa najavili lideri Albanaca iz Bujanovca i Preševa, nezadovoljni što su popisni listići na srpskom jeziku. Uzalud su bila uveravanja iz Republičkog zavoda za statistiku da su ispoštovali sve međunarodne standarde i da ne postoje ni obrasci na jezicima drugih manjina. Ubrzo se pokazalo da razlozi albanskog bojkota nisu tehničke, već političke prirode, što je potvrđio i Ragmi Mustafa, predsednik opštine Prešovo. Nezadovoljstvo je nastalo zbog toga što je isključeno popisivanje takozvanih „nevidljivih“ Albanaca – povratnika, izbeglih i raseljenih lica.

Nisu vredeli ni apeli Milana Markovića, ministra za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu, da albanska zajednica odustane od bojkota. Tvrđnja da je to pogrešan potez koji nikome neće doneti dobro nije doprela do njih, a odgovor na Markovićeve apele usledio je nekoliko dana pred početak popisa, kada su Albanci napustili popisne komisije.

I dok su predstavnici vlasti nastojali da privole Albance da se popisu, stigao je nov „udarac“ sa druge strane, od Bošnjačkog nacionalnog veća čije je predsedništvo takođe odlučilo da bojkotuje popis. To veće, koje je pod kontrolom muftije Muamera Zukorlića, ostavilo je mogućnost učešća na popisu „ukoliko bude omogućeno učešće predstavnika BNV-a u svim telima za sprovođenje i kontrolu popisa, kao i ukoliko se odštampaju novi obrasci na bosanskom jeziku i latiničnom pismu“. U saopštenju je navedeno i da je „dosadašnja praksa pokazala da se broj Bošnjaka i Muslimana permanentno falsificuje umanjivanjem njihovog broja, izazivajući na taj način konfuziju pri utvrđivanju nacionalnog, verskog i jezičkog identiteta“.

Na realnu sliku o stanovništvu Srbije uticaće i odustajanje od popisa na Kosovu i Metohiji. Popis je trebalo da

Strana / Page: 48

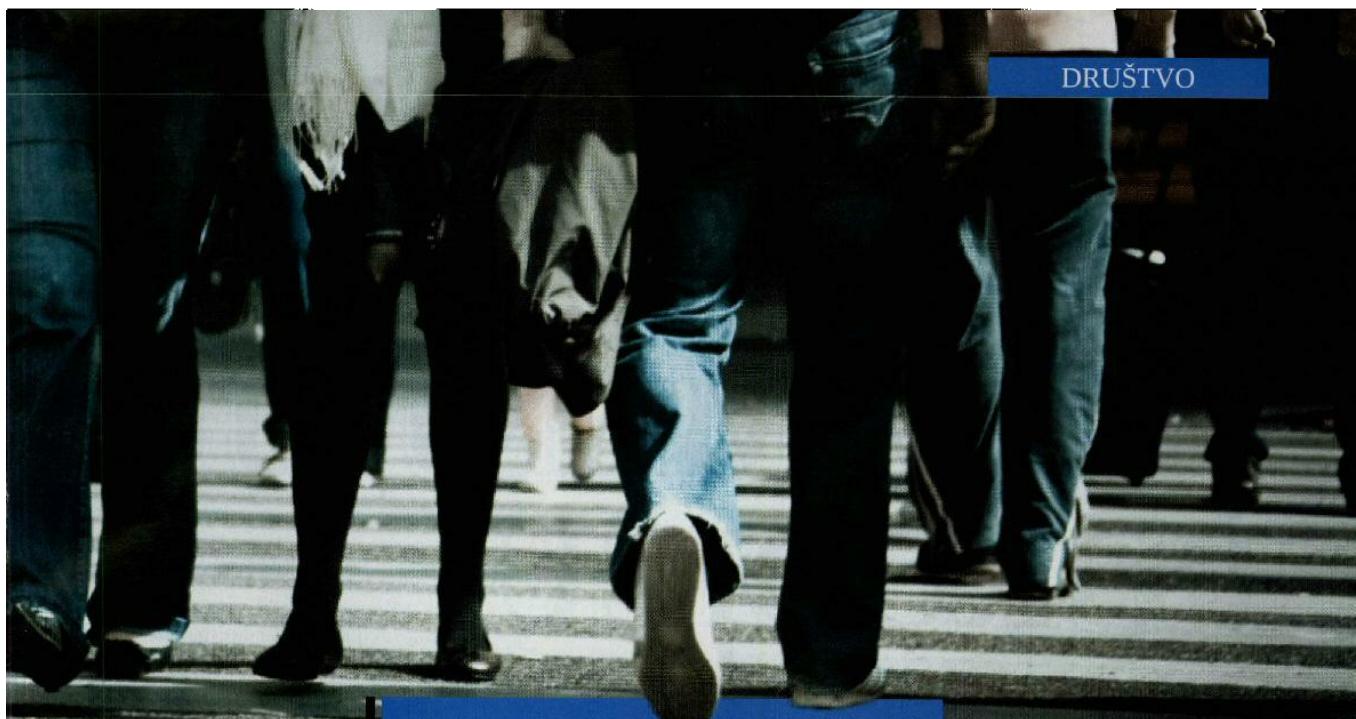
Rejting / Reach: 0

Država / Country: SERBIA

Površina članka / Size: 841 cm²

2 / 2

DRUŠTVO

organizuje Ministarstvo za Kosovo i Metohiju, uz metodološku i stručnu podršku Republičkog zavoda za statistiku, ali se od toga odustalo zbog tamošnjih uslova. Podsećamo da su proletoš nepričuvate prištinske vlasti obavile popis stanovništva koji su Srbi bojkotovali.

PRVI REZULTATI 15. NOVEMBRA

Direktor Republičkog zavoda za statistiku Dragan Vukmirović rekao je da će ovogodišnji popis biti obuhvatniji od prethodnih. Građani će odgovarati i na pitanja vezana za bračno stanje, invaliditet, kompjuterski pismenost... Popis bi trebao da dà i odgovore na pitanja o migracijama stanovništva, broju naših građana koji žive u inostranstvu ili su se vratili, kao i koji su bili razlozi zbog kojih su otišli iz zemlje. Popisom će se utvrditi i broj ljudi koji su došli sa Kosova.

Prebrojavanje stanovništva pokazće koliko Srbija ima stanovnika, kakva je polna i nacionalna struktura, a tu su i pitanja o veroispovesti. Prema poslednjem popisu iz 2002. godine, u Srbiji je živelo 7.893.125 ljudi po staroj, odnosno 7.498.001 čovek po novoj metodologiji, od kojih 5.794.346 (5.466.009) u centralnoj Srbiji, a 2.098.779 (2.031.992) u Vojvodini.

PRVI POPIS 1834. GODINE

Prvi popis stanovništva na tlu tadašnje Srbije sproveden je 1834. godine. Od Drugog svetskog rata do 2002. godine, u Srbiji je sprovedeno sedam popisa. Popis koji je u toku koštaće 2,7 milijardi dinara, što iznosi oko 3,5 dolara po stanovniku i predstavlja najnižu sumu u regionu.

Koliko nas danas ima saznaćemo kada popisivači širom Srbije popišu svako domaćinstvo. Građani su obavezni da odgovore na sva pitanja, osim na ona o nacionalnosti, jeziku, invaliditetu i veroispovesti. Za odbijanje da se odgovori na neka druga pitanja, ili učestvuje u popisu, predviđena je kazna od 20.000 do 50.000 dinara. Međutim, kako su podaci tajni, građani ne bi trebalo da se ustručavaju da se nacionalni i verski izraze, tim pre što je tendencija u Evropi da se specifična prava manjinskih nacionalnih zajednica ostvaruju u zavisnosti od njihove brojnosti.

RAZLIKE U IZJAŠNJAVAJU

Zanimljivo je da su se tokom ranijih popisa ispoljavale razlike u izjašnjavaњu Bošnjaka i Muslimana. Posle dogovora s predstavnicima Bošnjaka o tome da se prihvati to ime, sve manje stanovnika se opredeljuje kao „Musliman“. Prema popisu iz 2002. godine, u Srbiji je bilo 136.087 Bošnjaka i 19.503 Muslimana.

Slično je i sa Bunjevcima

i Hrvatima. Prema prethodnom popisu, na teritoriji Republike Srbije bilo je 20.202 Bunjevac. Mnogi Bunjevcii članovi su hrvatske nacionalne zajednice koja, prema rezultatima istog popisa, broji 70.602 člana.

Razlike u izjašnjavaњu uočljive su i kod Vlaha i Rumuna. Poslednjih godina Rumunija traži od Srbije da se vlaška nacionalna manjina prihvati kao rumunska. Sami Vlasi nisu jedinstveni oko toga ko su i odakle su. Prema poslednjem popisu, Rumuna je u Srbiji bilo oko 4.000, a Vlaha oko 40.000. Predstavnici Vlaha tvrde da ih ima pet puta više. Zvanično u Srbiji živi 34.576 Rumuna.

Velike oscilacije posledica su kako pojačane nacionalne samosvesti građana koji pripadaju tim zajednicama, ali dosta na njihovo izjašnjavaњe utiče i odnos sredine prema njihovom nacionalnom opredeljenju, pa otud u Srbiji i Indijanci i Eskimi. Ne treba zaboraviti ni Gorance, kojih je na području centralne Srbije prema popisu iz 2002. godine bilo 4.581. Goranci,

koje mnogi često potpisuju sa Albancima, često se izjašnavaju i kao Bošnjaci ili Muslimani.

Karakterističan je i prema Roma, čiji se broj sa 140.000, prema popisu iz 1991., smanjio na 108.000 koliko ih je zvanično bilo 2002. Prema tvrdnjama romskih aktivista, ima ih oko 800.000. Razlika u brojci potiče od straha Roma da se tako izjasne, pa se mnogi od njih u popisu izjašnavaju kao Muslimani ili Srbi, zavisno od toga da li se klanjaju Alahu ili veruju u Hrista.

S tim u vezi i podatak da se prilikom poslednjeg popisa 95 odsto stanovništva izjasnilo kao vernici, od toga 84,98 kao pravoslavni. Da nisu vernici reklo je 0,53 odsto popisanih, a 2,63 procenata nije se izjasnilo.

Ovogodišnji popis, koji se obavlja u svim zemljama regiona, daće odgovor i na pitanje koliko Srba živi u okruženju. Tim povodom ministar vera i dijaspora Srđan Srećković poručio je pripadnicima srpskog naroda da se slobodno izraže, i nacionalno i verski. Ministar veruje da će rezultati ovog popisa biti još jedna prilika da se stvari jedinstvo unutar srpskog nacionalnog korpusa u zemljama regiona, ali i da sa stvari jasnija slika koliko Srba živi u tim zemljama. ■